

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobkyně:

X, narozená dne X
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Alexandrem Šoljakem
sídlem U Soudu 363/10, Liberec 2

proti
žalovanému:

Krajský úřad Libereckého kraje
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2

za účasti:

1. X
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Václavem Králem
sídlem Mánesova 808/22, Hradec Králové

2. X
bytem X

3. X
bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2024, č. j. OSH 245/2024 KULK
50869/2024/280.9/Fr

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osobám zúčastněným na řízení se náhrada nákladů nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání (a rovněž odvolání podané X) a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Liberec, odboru dopravy (dále jen „silniční správní úřad“), ze dne 13. 2. 2024, č. j. MML 208637/16- D/Ap CJ MML 012098/24.
2. Prvostupňovým rozhodnutím silniční správní úřad podle § 142 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, vyslovil, že na části pozemku p. č. XA v k. ú. X, obec X (ve výlučném vlastnictví žalobkyně, dříve ve společném jmění manželů s X), se nachází veřejně přístupná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), jejíž průběh je vyznačen v situačním zákresu, který tvoří přílohu rozhodnutí, a tento právní vztah trvá od nepaměti. Řízení bylo vedeno na návrh X (osoba zúčastněná na řízení 2., také „žadatel“) jako vlastníka domu č. p. XB na pozemku st. p. č. XC, který byl podán dne 20. 10. 2016.
3. Silniční správní úřad na základě ohledání místa konaného dne 30. 11. 2016 a 4. 12. 2019 a pořízené fotodokumentace dovodil, že je dán znak stálosti a patrnosti komunikace v terénu u pozemku p. č. XA a navazujících pozemků p. č. XD, XE, XF, XG, XH, XI, XJ. Dle fotografií i ortofotomapy jde o viditelnou cestu v terénu, část pozemku p. č. XA má částečně zpevněný povrch, jsou zde patrné vyjeté koleje. Část pozemku p. č. XA plní účel podle zákona o komunikacích, protože přímo navazuje na silnici č. III/2904 a slouží jako počátek spojnice k ostatním nemovitostem – domu X č. p. XB a č. p. XK a k dalším zemědělsky obhospodařovaným pozemkům. Znak souhlas vlastníka s obecným užíváním veřejností byl dán. Cesta byla od nepaměti veřejně užívána z naléhavé komunikační potřeby, např. vlastníky domu č. p. XB a XK, tedy před více než 200 lety, dále i vlastníky přilehlých zemědělských pozemků. Cesta na části pozemku p. č. XA podle historických fotografií a pohlednice, žádosti ze dne 10. 6. 1955 a písemnosti ONV v Liberci ze dne 2. 7. 1974 existovala dlouhodobě, existenci již před rokem 1954 dokládají i písemnosti ze 70. let 20. století, které svědčí o snaze právně zakotvit stav, který na pozemku existoval. Následní vlastníci existenci a veřejné užívání cesty respektovali, což je patrné ze svědeckých výpovědí. Silniční správní úřad uzavřel, že souhlas s užíváním byl dán před mnoha lety, přičemž nelze zjistit, kým a jak byl vydán, ovšem byl respektován až do doby současných vlastníků. Dále dovodil naplnění znaku nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby komunikace.

Konstatoval, že alternativní cesta není výhradně ve vlastnictví veřejnoprávní korporace, ale i na pozemcích soukromých vlastníků. Přestože v celém úseku nebyla deklarována existence veřejně přístupné účelové komunikace, plní i na pozemcích ve zbývajícím rozsahu stejný účel jako část pozemku p. č. XA. Podle silničního správního úřadu stav pozemku p. č. 2116 nedovoluje zajistit trvalou bezproblémovou jízdu vozidly, včetně nákladní dopravy, dochází na něm k rozbahnění. Dále cesta zahrnuje průjezd přes mostek přes Malou Jeřici, jehož technický stav po opravě dokládal nový znalecký posudek, ale vzhledem k tomu, že vlastníka mostku, který by zajišťoval pravidelnou údržbu, se nepodařilo zjistit, nelze stav mostku garantovat do budoucna, nelze tedy uznat alternativní cestu jako schopnou náhradu pro obsluhu domů č. p. XB a XK. Silniční správní úřad se poté ještě vyslovil k některým dalším důkazním návrhům či tvrzením žalobkyně a uzavřel, že byly naplněny všechny znaky veřejně přístupné účelové komunikace.

4. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ze dne 25. 6. 2024 ztotožnil se závěry silničního správního úřadu, že byl naplněn znak stálosti a patnosti komunikace v terénu, a to nikoli díky nařízenému předběžnému opatření, ale dle obsahu spisu již od počátku řízení. Komunikace plní účel podle zákona o pozemních komunikacích. S odkazem též na závěry rozsudku zdejšího soudu č. j. 59 A 88/2022-57, žalovaný uvedl, že sporná část cesty byla dříve užívána veřejností, zejména pro cestu do části obce zvané Betlém, tento její účel již není tak markantní, je užívána zejména pro přístup k č. p. XB z nutné komunikační potřeby a pro č. p. XK minimálně jako další vhodná cesta. Pokud jde o obhospodařování zemědělských pozemků a luk, silniční správní úřad uvedl, že jsou z této strany také obhospodařovány, nutnou komunikační potřebu v této souvislosti neshledal. Ztotožnil se s posouzením alternativní komunikace. Ta není místní komunikací a ani nebyla deklarována jako veřejně přístupná účelová komunikace v celé délce. Nevyjasněné majetkové vztahy k mostku mohou způsobit nesjízdnost a nepoužitelnost této dopravní cesty. Žalovaný argumentaci doplnil o hodnocení plánu zimní údržby obce. Uvedl, že zimní údržba je vyznačena právě na rozhodnutím deklarované veřejně přístupné účelové komunikaci, nikoliv na alternativní cestě probíhající na pozemku p. č. X a navazujících, což svědčí o významu komunikace. Pokud byla zimní údržba v minulosti prováděna také na alternativní cestě, dělo se tak mimo plán zimní údržby. Ke znaleckému posudku, který vyčíslil snížení hodnoty nemovitostí žalobkyně, žalovaný poznamenal, že důkaz není relevantní, snížení ceny by bylo možno vzít v úvahu v případě, že by zde cesta neexistovala od nepaměti. Není možné, že o komunikaci vlastníci při koupi nemovitostí nevěděli, cesta byla stálá a patrná v terénu. I podle žalovaného jde o souhlas s veřejným užíváním cesty od nepaměti, silniční správní orgán nedokázal existenci cesty zasadit do přesného časového rámce, uvedl, že vznik cesty lze datovat cca 200 let zpátky, první nezpochybnitelné důkazy pocházejí z doby před rokem 1955. U cest veřejně užívaných od nepaměti nelze určit vlastníka, který souhlas s veřejným užíváním dal.

II. Žaloba

5. Ve včasné žalobě žalobkyně nesouhlasila s posouzením zákonných znaků veřejně přístupné účelové komunikace, která byla na části jejího pozemku p. č. XA deklarována. Napadené rozhodnutí podle ní vychází z nesprávně zjištěného stavu věci a nesprávného právního hodnocení, řízení bylo zatíženo vadami. Naplněna je pouze podmínka stálosti a patnosti cesty v terénu.
6. Žalobkyně namítala, že není dán veřejný zájem na užívání posuzované komunikace. Definiční znak, že účelová komunikace má sloužit veřejnosti v režimu obecného užívání, nebyl splněn.

Odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012-42, a upozorňovala na to, že cestu přes pozemek p. č. XA užívá výhradně X. Dle závěrů označeného rozsudku NSS v případě, že by se nejednalo o režim obecného užívání, nemohlo by se jednat ani o pozemní komunikace a celou věc by bylo třeba řešit cestou soukromého práva. Teprve po vyřešení této otázky lze zkoumat ostatní znaky veřejně přístupné účelové komunikace, včetně souhlasu s užíváním, existence veřejného zájmu nemůže být kryta souhlasem vlastníka s obecným užíváním. S těmito závěry se nevypořádal ani rozsudek zdejšího soudu č. j. 59 A 88/2022-57.

7. Podle žalobkyně užívá žadatel její pozemek, přestože existuje alternativní přístup po obecní komunikaci na pozemku p. ř. XL a navazujících pozemcích. Zatímco v předcházejících řízeních správní orgány z tohoto pohledu hodnotily obě komunikace z různých hledisek, nyní z posuzování alternativní komunikace vyjmuly pouze 3 pozemky, u nichž vznesly své pochybnosti.
8. Žalobkyně napadla závěr, že pozemek p. č. XL je nezpůsobilý k nezbytnému provozu, pokud nebude obnovováno jeho zpevnění. Odkázala na místní šetření ze dne 4. 12. 2019, kdy byla komunikace na tomto pozemku shledána jako zpevněná a dostačující pro pěší chůzi, navíc denně užívána panem X a pracovníky Českých drah, i zemědělskou technikou. K tomuto účelu její pozemek sloužit nemůže. Žalobkyně poukázala na závěry rozhodnutí silničního správního úřadu ze dne 14. 2. 2018, že na pozemku p. č. XL se nachází veřejně přístupná účelová komunikace od nepaměti. Závěr o dopravní nezpůsobilosti pozemku p. č. XL je tedy v rozporu s výsledky dokazování a jiným správním rozhodnutím.
9. Dále nesouhlasila s hodnocením, že pokud nebyl zjištěn vlastník mostku přes řeku Malou Jeřici na pozemku p. č. XM, může to v budoucnu způsobit jeho nezpůsobilost k dopravnímu užití. Ke dni vydání napadeného rozhodnutí i ke dni podání žaloby je mostní konstrukce zachovalá, užívaná pro provoz motorových vozidel i zemědělských strojů a techniky provádějící pravidelnou zimní údržbu, jak vyplývá z protokolu z místního šetření. Konstatování, že se nepodařilo zjistit vlastníka a stav mostku nelze garantovat do budoucna, jsou spekulace nemající základ v provedeném dokazování.
10. Žalobkyně upozornila na to, že obec Oldřichov v Hájích byla shledána v řízení podjatou, tudíž je třeba hodnotit její postoj jako účelový, neboť od počátku řízení se obec snaží zajistit přístup pro vlastníka domu č. p. XB formou veřejné komunikace. Pro dokreslení žalobkyně citovala ze zdůvodnění navrhované změny územního plánu, kde se vymezuje veřejně přístupné prostranství plocha Z.100 z důvodu požadavku obce na zachování jednoduchého přístupu k nemovitostem č. p. XB a XK a zpřístupnění navazujících ploch zemědělských všeobecných. K důkazu žalobkyně navrhla kopii katastrální mapy s obecní cestou bez návaznosti. Silniční správní orgán nevzal v potaz aktuální stav mostu, propustek je veden v plánu zimní údržby obce, vede přes něj turistická trasa „Jizerskohorská hřebenovka“.
11. K pozemku p. č. XI žalobkyně uvedla, že je sice ve vlastnictví fyzické osoby, X však pozemek nabyl v nedávné době již s existující veřejně přístupnou účelovou komunikací, proti její existenci ani coby účastník řízení nebrojil. Těmito skutečnostmi se však správní orgány nezabývaly, pouze konstatovaly vlastnictví jiné fyzické osoby, přestože toto tvrzení má prokazovat, že přes uvedený pozemek nemůže vést alternativní komunikace. Žalobkyně poukázala na to, že názor správních orgánů se vyvíjel. Dle rozhodnutí silničního správního úřadu, které bylo zrušeno, se veřejně přístupná účelová komunikace nachází i na

navazujících pozemcích p. č. XD, XE, XF, XG, XH, XI, XJ, přičemž tyto ve spojení s účelovou komunikací na pozemku p. č. XL plní úplnou komunikační potřebu žadatele.

12. K alternativní komunikaci na uvedených pozemcích žalobkyně zdůraznila, že pozemky jsou vyznačeny v plánu zimní údržby jako pozemky, na kterých obec zajišťuje zimní údržbu. Na jejím pozemku se naopak fakticky zimní údržba neprovádí, neboť je soukromý a bez souhlasu vlastníka obec zimní údržbu neprovádí. Závěr správních orgánů o nemožnosti celoročního užívání alternativní komunikace je tedy nepodložený.
13. Alternativní přístup přes pozemek p. č. XL a navazujících pozemcích není takovým citelným zásahem do vlastnických práv, jako je tomu v případě dotčeného pozemku žalobkyně (ohrožení dětí a domácích zvířat, negativní vliv na statiku domu, ničení drenážního systému, zvýšená hluchnost a prašnost, obavy o bezpečnost a majetek, žádné soukromí, časté konflikty). Žalobkyně poukázala na znalecký posudek ze dne 30. 1. 2017, k němuž nebylo přihlédnuto. A dovolávala se nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 808/10, dle něhož na základě principu proporcionality by měl být minimalizován zásah do základních práv, zde vlastnického. O posouzení proporcionality se správní orgány nepokusily, vyjma zmínky o vlastnictví pozemku p. č. XI.
14. Pokud silniční správní úřad posuzoval možnost přístupu pro pěší, provoz osobních vozidel, příjezd vozidel IZS a občasný příjezd nákladních vozidel do 10 t, nezkoumal, zda a jak která z možných alternativ tento účel splňuje. Nepřihlížel k tomu, že na předmětném pozemku se neprovádí zimní údržba, když šíře komunikace na pozemku je 2,3 m, nejvýše 3 m. Za takového stavu si lze těžko představit bezproblémový průjezd vozidel IZS (dle vyhlášky č. 209/2018 Sb. je šíře hasičských vozidel 2,7 až 3,6 m, nákladních vozidel běžně 2,55 m). Šíře alternativní komunikace takovéto komplikace nepřináší. Žalobkyně uzavřela, že žadatel má možnost alternativního přístupu ke svým nemovitostem, předmětný pozemek užívá pouze z pohodlnosti.
15. V dané věci se nejedná o věnování k užívání neomezenému okruhu osob od nepaměti. Žalobkyně shrnula genezi závěrů správních orgánů od konkludentního věnování X a následně X po věnování před cca 200 lety, tedy od nepaměti. Před vlastnictvím pana X patřil pozemek státu, správními orgány nebylo prokázáno věnování cca před 200 lety k užívání veřejnosti. Naopak existuje doklad o tom, že v době, kdy byly domy č. p. XB (dříve č. p. XO) a XP postaveny, tj. cca 1880, byl přístup upraven věcným břemenem, což veřejný přístup vylučuje. Stát nemohl dát k užívání souhlas, neboť veřejná cesta existovala po p. č. XL a dalších, naopak neexistoval fragment cesty po p. č. XD. Stát nemohl věnovat do veřejného užívání cestu sloužící pouze jako přístup k domu č. p. XB. Tomu odpovídá to, že dle smlouvy a archivní dokumentace byl dotčený pozemek předán panu X bez existujících omezení. Ten aktivně bránil užívání pozemku veřejností, proto v místě vznikaly spory s předchůdci žadatele. To vedlo ke snaze MNV Oldřichov v Hájích konflikt řešit vytvořením přístupu k domu č. p. XB. Pokud jde o údajný souhlas X, je zjevné, že občasný průjezd přes pozemek povolil, pozemek do užívání nikomu nevěnoval. Nebyl k tomu důvod, neboť sousedé věděli, že pozemek patřil jemu a nikdo ho až na občasné průjezdy X neměl důvod užívat. X se nastěhovali v roce 2008, X až v roce 2013, do té doby nemovitost užíval jen občasně. Bylo by tedy nelogické, aby byl pozemek k užívání věnován již v roce 1973, navíc veřejnosti, při existenci obecní cesty mimo pozemek k tomu nebyl reálný důvod. V tomto směru žalobci poukázali ukázali na svědeckou výpověď X. Do spisu byla podle žalobkyně založena fotodokumentace, podle které X bránil užívání pozemku umístěním kamenů.

16. V závěru žalobkyně namítla, že řízení vedené správními orgány bylo stíženo formálními a procesními vadami. Rozhodnutí bylo vydáno podjatou úřední osobou X. Ta rozhodovala jako úřední osoba v rámci odvolacího orgánu ve věci, která byla k projednávané věci připojena v podobě spisu Městského úřadu Frýdlant, dříve spisu vedeného Obecním úřadem Oldřichov v Hájích. Žalobkyně s poukazem na § 14 odst. 5 správního řádu dovozovala, že se jednalo o tutéž věc na jiném stupni řízení. Irelevantní je, že řízení, v němž úřední osoba vystupovala jako úřední osoba odvolacího orgánu, bylo zastaveno a role účastníků řízení se pouze vyměnily. Rozhodný je předmět řízení a okruh zúčastněných osob a skutečnost, že spis v dané věci se stal součástí projednávané věci. Žalobkyně si byla vědoma toho, že s námitkou se již dříve vypořádal zdejší soud, jeho závěry ale označila za ryze formalistické, nezohledňující smysl a účel zákona, kterým je zajistit, aby o totožné problematice nerozhodoval stejný člověk v obou stupních.
17. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhovala, aby soud rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí silničního správního úřadu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení silničnímu správnímu úřadu a žalovanému uložil nahradit žalobcům náklady řízení.

III. Vyjádření žalovaného

18. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný pouze odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí. Navrhoval, aby soud žalobu zamítl. Postoj žalovaného sdílel i X jako osoba zúčastněná na řízení 2.

IV. Zjištění ze správního spisu

19. Z předloženého spisového materiálu považuje soud za vhodné shrnout následující:
20. Správní řízení bylo zahájeno žádostí osoby zúčastněné na řízení 2. X o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace na pozemku p. č. XA, nyní ve výlučném vlastnictví žalobkyně. Usnesením ze dne 3. 11. 2016 silniční správní úřad žalobkyni a jejímu manželu X jako tehdejšími spoluvlastníky nařídil předběžné opatření, podle kterého se musí zdržet provádění jakýchkoliv činností na dopravní cestě přes pozemek vedoucích k zamezení přístupu a příjezdu k nemovitostem, zejména k domu č. p. XB. Usnesení bylo následně potvrzeno rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 1. 2017.
21. Dne 30. 11. 2016 se konalo ohledání místa spojené s ústním jednáním za účelem zjištění stavu pozemku p. č. XA a dalších, byla pořízena fotodokumentace a připojeny ortofotomapy. Mj. bylo zaznamenáno, že po většinu délky vyjetých kolejí po pozemku p. č. XL na druhé straně mostu přes Malou Jeřici je cesta těžce sjízdná pro osobní auto a v úseku u objektu na p. č. XR je úsek cca 50 – 100 m pro běžné auto nesjízdný.
22. Účastníci řízení – žadatel X, obec Oldřichov v Hájích i žalobkyně reagovali vyjádřením k věci a návrhy na doplnění dokazování (viz složky listin vedené pod pořadovými č. l. 22, 23 a 24 červeného svazku spisu).
23. Dne 20. 2. 2017 silniční správní úřad provedl dokazování mimo ústní jednání tak, že do spisu zařadil spisový materiál ve věci deklarace veřejně přístupné účelové komunikace na předmětném pozemku vedené Městským úřadem Frýdlant, pod sp. zn. MUF 2606-2015/OD/Bu/20/2014, jehož součástí byl spisový materiál pořízený Obecním úřadem Oldřichov. V rámci nahlížení do spisu se účastníci řízení mohli se spisem seznámit, ze záznamu o nahlížení do spisu ze dne 20. 2. 2017 vyplývá, že žadatel X předložil řadu listin,

kteřé byly zařazeny do spisu a označeny jako důkazy, žalobci brojili proti připojení důkazů provedených Obecním úřadem Oldřichov v Hájích z důvodu jeho podjatosti.

24. Ke spisovému materiálu vedenému Městským úřadem Frýdlant soud na tomto místě pro úplnost poznamenává, že z úřední činnosti, a to již věci vedené pod. sp. zn 59 A 74/2018, je mu známo, že spis se týkal správního řízení o návrhu žalobkyně a jejího manžela, kteří dne 25. 3. 2013 u Obecního úřadu Oldřichov v Hájích požádali o určení, že na pozemku p. č. XA se nenachází veřejně přístupná účelová komunikace. V tomto řízení žalovaný rozhodl, že vedením řízení pověřuje Městský úřad Frýdlant z důvodu podjatosti úřední osoby – starosty obce Oldřichov v Hájích s tím, že důvod podjatosti se vztahuje na všechny jemu podřízené úřední osoby. Správní řízení bylo napříště vedeno Městským úřadem Frýdlant, tento silniční správní úřad rozhodnutím ze dne 12. 2. 2016 vyslovil, že na předmětném pozemku se veřejně přístupná účelová komunikace nenachází. Toto rozhodnutí bylo žalovaným zrušeno, následně vzali navrhovatelé svůj návrh zpět, řízení proto Městský úřad Frýdlant zastavil, jeho postup žalovaný potvrdil. Protože ve zrušujícím rozsudku ze dne 17. 5. 2019, č. j. 59 A 74/2018-60, zdejší soud správním orgánům mj. vytknul, že vycházely i z důkazů pořízených vyloučeným Obecním úřadem Oldřichov v Hájích, tedy důkazů nezákonných, nebyl spis Městského úřadu Frýdlant, včetně spisu Obecního úřadu Oldřichov v Hájích, podkladem, z něhož by silniční správní úřad (viz výslovně str. 2 prvostupňového rozhodnutí) a následně žalovaný vycházeli.
25. Dále se k věci se vyjádřila žalobkyně, předkládala znalecký posudek č. 21/1/2017 X o tom, že na pozemku p. č. XA se nenachází komunikace v technickém smyslu, a další důkazy (internetové mapy s vyznačením obecní cesty, fotografie), jimiž mělo být doloženo, že na pozemcích p. č. XL, XS a XŠ ve vlastnictví obce Oldřichov v Hájích se nachází komunikace, která je denně užívána od roku 2013 (fotografie z dubna 2017 a ledna 2018) a je na ní obcí prováděna zimní údržba (fotografie z roku 2016/2017).
26. Rozhodnutím ze dne 26. 2. 2018 silniční správní úřad deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace na části pozemku p. č. X, rozhodnutí bylo žalovaným potvrzeno rozhodnutím ze dne 29. 6. 2018. Protože byla tato rozhodnutí zrušena rozsudkem zdejšího soudu ze dne 17. 5. 2019, č. j. 59 A 74/2018-60, pokračoval silniční správní úřad v řízení.
27. Spis byl doplněn o mapové podklady se změřenými úseky cest po pozemcích p. č. XA a XD a cesty alternativní, znovu byly shromážděny informace o pozemcích se zakreslením sporné cesty a její alternativy z katastru nemovitostí.
28. Dne 4. 12. 2019 provedl silniční správní úřad ohledání na místě sporné komunikace a zjišťoval stav alternativního přístupu, stav zachytil ve fotodokumentaci. Byla popsána alternativní komunikace jako stabilizovaná cesta ve dvou liniích, místy zpevněná, včetně stavu mostku přes vodní tok Malá Jeřice na p. č. XM, který umožňuje jízdu vozidly i zemědělskou technikou. Obec Oldřichov v Hájích i Lesy České republiky, s. p. se vyjádřily v tom smyslu, že mostek nemají v majetku a nespravují ho. Začátek cesty na pozemku p. č. XL byl v danou chvíli popsán jako poškozený, obec potvrdila, že je součástí staveniště v rámci výstavby kanalizace.
29. X předložil listiny, které měly prokázat existenci přístupu k domu č. p. XB po sporné cestě jako jediné, existující minimálně cca 140 let, fotografie zachycující stav komunikace na pozemcích žalobců a dalších místech v průběhu let, letecké snímky, historické fotografie

sporné cesty. Rovněž žalobci se k věci vyjádřili, navrhovali doplnění dokazování, např. listinami týkajícími se úprav cesty na pozemku p. č. XL, plánem zimní údržby z roku 2018. Mj. předložili rozhodnutí silničního správního úřadu ze dne 14. 2. 2018, kterým byla deklarována veřejně přístupná účelová komunikace na pozemcích p. č. XL, XS a XŠ, vydané na žádost X z důvodu, že obec pozemky neudrží v dobrém stavu, a proto musí k příjezdu užívat po pozemcích žalobkyně p. č. XA a XF. Byl předložen souhlas obce ze dne 12. 9. 2018 udělený Jiřímu Antlovi s úpravami cesty na p. č. 2116. X naopak předkládal mj. plán zimní údržby z roku 2005, vyjádření týkající se zimní údržby po 27. 8. 2018 a rozhodnutí civilních soudů ve věci předběžného opatření, jímž se žalobkyně a X neúspěšně snažili zabránit provádění zimní údržby na předmětném pozemku.

30. Rozhodnutím ze dne 24. 2. 2020 silniční správní úřad opětovně deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace na části pozemku p. č. XA, žalovaný toto rozhodnutí zrušil rozhodnutím ze dne 5. 8. 2020 s pokynem, že k prokázání souhlasu vlastníka s obecným užíváním je třeba vyslechnout svědky z řad starousedlíků a spis je třeba doplnit o důkazy nezpůsobilosti alternativní cesty.
31. Silniční správní úřad nechal vyhotovit posouzení stavebního stavu propustku. Podle odborného posouzení RAL Projekt s.r.o. ze dne 11. 10. 2020 byl z hlediska bezpečnosti propustek nepoužitelný, s doporučením jej uzavřít a opětovně otevřít po odstranění závad osazením zachytného systému a opravě výtokové římsy. Listinné důkazy přeložil i X.
32. Dne 2. 6. 2021 byli jako svědci vyslechnuti X, X, X, X a X a dne 11. 8. 2021 X.
33. Následně se žalobkyně a X k věci opětovně vyjádřili, navrhovali provést ohledání stavu alternativní komunikace a dokazování doplnit o znalecký posudek, který stanovil cenu věcných břemen omezení užívání pozemku z důvodu přístupu a příjezdu k nemovitostem v okolí a současně se vyslovil ke snížení hodnoty nemovitosti žalobců cca o 225 000 Kč v případě jejich zatížení věcným břemenem přístupu a příjezdů. Dále bylo předloženo odborné posouzení X ze dne 16. 8. 2021 týkající se stávajícího stavu propustku (včetně fotodokumentace), v němž bylo uvedeno, že pro stávající provoz propustek vyhovuje.
34. Silniční správní úřad rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021 deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace na části pozemků žalobců p. č. 409/3, rozhodnutím ze dne 5. 10. 2022 žalovaný rozhodnutí potvrdil, ve znění opravného usnesení ze dne 12. 10. 2022.
35. K žalobě podané žalobkyní a X zdejší soud opětovně rozhodnutí vydaná v obou stupních řízení zrušil rozsudkem ze dne 24. 4. 2023, č. j. 59 A 88/2022-57, pro částečnou nepřezkoumatelnost a vady řízení a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému. Za nesrozumitelné soud označil závěry o deklaraci existence veřejně přístupné účelové komunikace od nepaměti, minimálně však od roku 1973, při současném závěru o souhlasu státu v době mezi lety 1954 a 1972. Nepřezkoumatelným byl shledán rovněž závěr o neexistenci srovnatelné alternativně k posuzované přístupové cestě. Ačkoli správní orgány konstatovaly, že alternativní cestu nelze považovat za existující veřejně přístupnou účelovou komunikaci, věnovaly se srovnání co do kvality a omezení vlastníků pozemků, po kterých cesta probíhá, aniž měly zcela vyjasněnu její způsobilost po právní stránce přístup zajistit. Současně soud správním orgánům vytkl, že některé jeho skutkové závěry nemají oporu v dokazování a že se s některými námitkami a předloženými důkazy nevyrovnaly.

36. Silniční správní úřad pokračoval v řízení a stanovil účastníkům lhůtu k podání vyjádření, námitek, návrhů důkazů a seznámení s podklady rozhodnutí. Obec i žalobkyně setrvaly na svých předchozích stanoviscích.
37. Rozhodnutím ze dne 13. 2. 2024 silniční správní úřad na vyznačené části pozemku p. č. XA deklaroval existenci veřejně přístupné účelové komunikace od nepaměti, jemuž se žalobkyně a X bránili odvoláním, k němuž přiložili mj. aktuální fotografie o zimní údržbě alternativní cesty. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 25. 6. 2024 podaná odvolání zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. Přílohou rozhodnutí byl grafický plán zimní údržby komunikací Oldřichov v Hájích ze dne 25. 10. 2021.

IV. Posouzení věci krajským soudem

38. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s. Po provedeném přezkumu dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
39. Předmětem soudního přezkumu je opětovně vydané deklaratorní rozhodnutí silničního správního úřadu o existenci veřejně přístupné účelové komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích na vymezené části pozemku p. č. XA ve vlastnictví žalobkyně.
40. V první řadě se musel soud zabývat námitkou, že rozhodnutí bylo vydáno podjatou úřední osobou silničního správního úřadu X, neboť ta se podílela na rozhodování žalovaného jako odvolacího orgánu ve správním řízení, které bylo vedeno v téže věci (deklarace neexistence veřejně přístupné účelové komunikace na dotčeném pozemku) s tímž okruhem účastníků řízení. Než mohl soud přistoupit k posouzení správnosti skutkových zjištění a právního posouzení režimu dotčené části sporné cesty, musel tuto námitku posoudit, na správní rozhodnutí vydané podjatou osobou je třeba bez dalšího nahlížet jako na nezákonné.
41. Ke shodně formulované námitce se soud již vyslovil v bodu 25. rozsudku č. j. 59 A 74/2018-60 a bodu 36. rozsudku č. j. 59 A 88/2022-57 a neshledal důvod pro jiný náhled na věc. Opakuje tedy, že s výkladem zastávaným žalobkyní se neztotožnil. Dle věty první § 14 odst. 6 správního řádu (odst. 5 ve znění účinném do 31. 10. 2018) platí, že ze všech úkonů v řízení *vyloučena je též ta úřední osoba, která se účastnila řízení v téže věci na jiném stupni řízení*. Smyslem citovaného ustanovení nepochybně je zajistit řádné posouzení věci ve dvou stupních řízení tak, aby mohl být opravný prostředek posouzen úřední osobou, která se v probíhajícím správním řízení na vydání rozhodnutí v prvním stupni nepodílela. Resp. aby byla věc poté, co je odvolacím orgánem vrácena na první stupeň řízení, rozhodnuta úřední osobou, která se nepodílela na projednání věci a vydání rozhodnutí za odvolací správní orgán. Přestože se úřední osoba X v minulosti podílela na vydání rozhodnutí za odvolací správní orgán v řízení, jež se také týkalo existence veřejně přístupné účelové komunikace na předmětném pozemku, jednalo se o jiné správní řízení, které bylo pravomocně zastaveno usnesením Městského úřadu Frýdlant ze dne 25. 7. 2016, č. j. MUF 2606/2015/OD/Bu/34/076, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 10. 2016, č. j. OD 881/2016 KULK 75248/2016/280.9/Dv. Pokud se následně úřední osoba podílela na vydání rozhodnutí v řízení, které bylo zahájeno u Magistrátu města Liberec, nelze hovořit o řízení v téže věci na

jiném stupni řízení ve smyslu § 14 odst. 6 správního řádu, a to ani při extenzivním výkladu pojmu *na jiném stupni řízení*. Námitku neshledal soud opodstatněnou.

42. Podstatou sporu je posouzení otázky, zda byly v souladu s § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a relevantní judikaturou Ústavního soudu a správních soudů naplněny veškeré znaky účelové komunikace veřejně přístupné.
43. Podle § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích platí, že *účelová komunikace je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*. Z tohoto ustanovení vyplývají prvá dvě kritéria, a to zřetelnost cesty v terénu (viz § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích) a spojení jednotlivých nemovitostí. Protože jde v uvedeném případě o omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod obecným užíváním (§ 19 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích), za které podle zákona nepřísluší náhrada, dovodila judikatura další dvě podmínky. Jednak souhlas vlastníka s poskytnutím cesty k veřejnému užívání (srov. zejména nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, č. 2/2008 Sb. ÚS) a dále nutnou komunikační potřebu, kterou je třeba zkoumat vždy, a to i když vlastník cesty souhlasil s jejím poskytnutím k veřejnému užívání (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2017, č. j. 5 As 140/2014-85, č. 3571/2017 Sb. NSS). Tato kritéria musí být splněna kumulativně. Souhlas vlastníka je tím znakem veřejně přístupné účelové komunikace, u něhož je třeba zhodnotit, zda cestu užíval blíže neurčený okruh osob (tj. veřejnost). Znak nutné komunikační potřeby se naopak zkoumá vždy ve vztahu ke konkrétním dotčeným nemovitostem, pro něž sporná cesta plní roli komunikační spojnice. Oba uvedené znaky musí být naplněny, aby bylo možno na soukromém pozemku deklarovat veřejnou cestu, avšak zkoumat je třeba každý z nich zvlášť (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015-14, č. 3371/2016 Sb. NSS, bod 11).
44. Sporná cesta vedoucí na části pozemku p. č. X je stálá a patrná v terénu, v tomto směru žalobkyně zjištění a závěry správních orgánů nezpochybnila. Namítá však, že cesta neplní účel podle zákona o pozemních komunikacích, když stručně řečeno neplní veřejný zájem na užívání, ale jedná se pouze o soukromý zájem žadatele.
45. Soud setrvává na svém předchozím závěru, že otázku naplnění účelu posuzované komunikace podle zákona o pozemních komunikacích posoudily správní orgány v souladu s § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Část cesty vedoucí po pozemku žalobkyně p. č. XA navazuje na obecní cestu na pozemku p. č. XD, cesta pokračuje přes pozemek p. č. XE na p. č. XT jednak k bráně domu č. p. XK, dále pak po pozemcích p. č. XG, XI, XJ a přes mostek dále. Cesta zajišťuje minimálně komunikační napojení nemovitostí č. p. XB a č. p. XK na silnici č. III/2904. Slouží tedy ke spojení označených nemovitostí s pozemní komunikací – silnicí č. III/2904 pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí. Kritérium uvedené v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích tak bylo naplněno. Lze dodat, že „[d]rtivá většina cest, o jejichž právní statut vznikají spory, znak zákonného účelu naplňuje a s jeho posouzením nebyvají problémy. Důvodem pro to, že určitá cesta nemůže být považována za (veřejně přístupnou) účelovou komunikaci, bývá spíše nesplněním některého z ostatních znaků účelové komunikace, zejména souhlasu vlastníka s obecným užíváním nebo naplňování nutné komunikační potřeby. Výjimečně však můžeme konstatovat nenaplnění zákonného účelu například u čistě vyhlídkových výletních tras či u pěšin spojující jednotlivé jamky golfového hřiště.“ (srov. ČERNÍNOVÁ, Michaela, Karel ČERNÍN a Michal TICHÝ. Zákon o

pozemních komunikacích: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-4-5]. ASPI_ID KO13_1997CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X).

46. Žalovaného závěry pak odpovídají názoru zdejšího soudu uvedeném v bodu 43. rozsudku č. j. 59 A 88/2022-57, soud opět nevidí důvod se od něj odchýlit. Konstatuje znovu, že závěry žalobkyní citovaného rozsudku NSS ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012-42, jsou mu známy. Zdůrazňuje však, že tento rozsudek bývá judikaturou správních soudů citován především v souvislosti s posouzením třetího znaku veřejně přístupné účelové komunikace, kterým je souhlas vlastníka komunikace s jejím veřejným užíváním, zejména v souvislosti s posouzením cesty jako užívané z naléhavé komunikační potřeby od nepaměti. Této otázce se bude soud věnovat následně, v rámci posouzení judikaturou dovozeného třetího znaku veřejně přístupné účelové komunikace.
47. Na podporu svého postoje soud odkazuje na závěry rozsudku NSS ze dne 24. 5. 2018, č. j. 7 As 70/2018-60, který v bodu [43] k problematice užívání komunikace uvedl: „[c]o se týče intenzity veřejného užívání cesty, lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2014, č. j. 9 As 147/2013-48, podle něhož bude znak obecného užívání naplněn při zjištění „dříve existujícího zájmu veřejnosti na užívání parcely, byť se tento zájem postupem času a z různých důvodů redukoval na zájem pouze několika uživatelů.“ Rozhodující tedy je, že v minulosti existoval zájem veřejnosti na užívání předmětné komunikace, že zájem na jejím užívání přetrvává i v současné době, a že tento zájem ani povaha užívání nepředstavují nově vzniklé omezení práv vlastníka pozemku (na němž se komunikace nachází), které by vyžadovalo ochranu právním prostředkem soukromého práva. Využívání takové cesty, byť již jen úzkým okruhem osob, je poté, co došlo k platnému vzniku veřejně účelové komunikace, stále důsledkem realizace veřejnoprávního institutu obecného užívání pozemku.“ (pozn. podtržení doplněno zdejším soudem). Tyto závěry byly NSS formulovány opět v souvislosti s hodnocením sporného třetího znaku účelové komunikace, tedy souhlasu vlastníka s obecným užíváním. Současně dle názoru soudu do značné míry relativizují žalobkyní citovanou část staršího rozsudku č. j. 1 As 32/2012-42, že pokud by se nejednalo o cestu obecně užívanou, nemohlo by se jednat ani o pozemní komunikaci.
48. Dále soud zhodnotí, zda správní orgány v souladu s judikaturou Ústavního soudu a NSS naplnění třetího znaku veřejně přístupné účelové komunikace, kterým je souhlas vlastníka s jejím obecným užíváním, tzv. věnování veřejnosti. Správní orgány obou stupňů podrobně shrnuly judikaturou formulovaná východiska, soud tedy jen stručně připomíná, že souhlas vlastníka se vznikem účelové komunikace, tj. souhlas s užíváním komunikace z jeho pohledu neurčitým okruhem osob (srov. např. rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2023, č. j. 1 As 51/2023-54), ať už daný výslovně či konkludentně (viz rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009-66; ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 79/2009-60), zásadně přechází na právní nástupce (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005; nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06).
49. U některých účelových komunikacích leží jejich okamžik zřízení nebo vznik tak dalece v minulosti, že lze hovořit o existenci veřejné cesty od nepaměti. NSS v rozsudku ze dne 22. 12. 2009, č. j. 5 As 27/2009-66, konstatoval, že „komunikace, u níž sice nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací.“ Nejvyšší soud obdobně v rozsudku ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002, vyslovil: „potíže činí důkaz veřejnosti starých cest, užívaných od nepaměti; v těchto případech starší judikatura vycházela z domněnky věnování, bylo-li prokázáno, že cesty byly

užíváno trvale z naléhavé potřeby komunikační. Byla-li tedy cesta od nepaměti veřejně užívána z naléhavé komunikační potřeby, jde o účelovou komunikaci.“ Byla tedy formulována domněnka, podle které existuje-li naléhavá komunikační potřeba, pro kterou je určitá cesta od nepaměti užívána veřejností, přičemž zejména pro dlouhodobost užívání nelze zjistit, zda některý z předcházejících vlastníků s obecným užíváním vyslovil souhlas, jedná se o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, za současného naplnění další zákonných znaků. Doktríně veřejných cest od nepaměti se soud věnuje proto, že správní orgány v projednávané věci dovodily, že jako veřejná existuje cesta na části pozemku p. č. 409/3 od nepaměti. Geneze předchozích závěrů správních orgánů ohledně udělení souhlasu vlastníka tohoto pozemku s jeho věnováním k obecnému užívání není z pohledu vypořádání žalobní argumentace relevantní.

50. Také podle názoru soudu ze shromážděných důkazů vyplývá, že cesta vedoucí po vymezené části pozemku žalobkyně je cestou historickou, spojenou s existencí domů č. p. XB (stojícího na místě dříve existujícího domu č. p. XO) a XK, resp. XP, k nimž zajišťovala přístup, stejně jako k okolním zemědělským a lesním pozemkům. Zmínku silničního správního úřadu o existenci cesty cca před 200 lety, která byla logicky spojená s existencí domů a potřebou zajistit k nim přístup, nelze vnímat jako závěr o udělení souhlasu tehdejšího vlastníka s veřejným užíváním cesty právě v této době, jak dovozuje žalobkyně. Na to již příhodně poukázal žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí. Dlouhodobou existenci cesty prokazují žadatelem předložené historické pohlednice a dobové fotografie, jakož i další listinné důkazy z 50., 60. a 70. let 20. století. Skutečnost, že byl na sklonku 19. století přístup do tehdejšího domu č. p. 199 upraven věcným břemenem (viz výpis z pozemkové knihy obsahující zmínku o kupní smlouvě ze dne 26. 7. 1880, kterou byla vložena služebnost jízdy přes pozemek p. č. XA pro dočasného vlastníka domu č. p. XO), není důkazem vylučujícím věnování cesty veřejnosti. Svědecké výpovědi totiž ve svém souhrnu prokázaly tvrzení žadatele o existenci posuzované cesty od nepaměti. Veřejná cesta existovala již v době, kdy do obce přišli z dnešního pohledu starousedlíci (svědci X, X a X). Ti potvrdili, že cesta tam existovala, chodili po ní, sloužila nejen k příjezdu vlastníkům domů č. p. XB a XK, ale používali ji také statkáři, lesníci k příjezdu na okolní zemědělské pozemky a přístupu dále do lesa až pod železniční trať. Cestu používal ten, kdo potřeboval, cesta sloužila místním k přístupu do části obce zvané Betlém. Nikdo režim cesty neřešil, v jejím užívání vlastníci nebránili. V tomto duchu vyzněla také výpověď svědka X, který uvedl, že posuzovaná cesta tam byla, když do obce v roce 2003 přišel, kromě přístupu k domům pánů X, X a X po ní jezdili i cyklisté a dříve sloužila neomezenému okruhu osob, oni ji užívali k občasnému průchodu na louku. Od jakého okamžiku cesta sloužila nejen k přístupu vlastníkům domů č. p. XB, XK a XU, ale širšímu okruhu osob, nelze již s odstupem času přesně určit. Udělení souhlasu s obecným užíváním ať již výslovně či konkludentně nebylo možné s přesností vystopovat, jedná se tedy o typický případ účelové komunikace existující od nepaměti. Užívání cesty veřejností do doby, než jejímu užívání začali bránit manželé X jako noví vlastníci domu č. p. XP, podporuje i vyjádření obce Oldřichov v Hájích, mj. že po cestě v letech 2005 a 2009 vedly turistické pochody, s cestou bylo počítáno při plánování cyklostezek a informačních tabulí.
51. Pokud žalobkyně rozporuje udělení souhlasu ze strany státu z důvodu, že již existovala veřejná cesta na pozemku p. č. XL a dalších, nelze jí přisvědčit. Existence cesty na levém břehu Malé Jeřice bez dalšího nevyklučuje existenci a obecné užívání cesty vedoucí na druhé straně břehu po pozemku p. č. XA a navazujících pozemcích. O existenci obou cest hovořili svědci.

Svědék X uvedl, že posuzovaná cesta se v daném místě nacházela, v 80. letech byl na pozemku p. č. XA a v dalším úseku položen asfaltový koberec, cesta pokračovala pod trať k viaduktu a do části obce Betlém, nikdo přitom neprojevil nesouhlas s jejím užíváním veřejností. Hovořil také o tom, že v 80. letech byl přes Malou Jeřici postaven mostek pro těžkou techniku, z toho lze dovozovat, že historicky existovaly cesty na obou březích vodního toku, které sloužily jako komunikační spojnice z obce k dalším nemovitostem.

52. Předání pozemku p. č. XA spolu s domem č. p. 194 manželům Moranovým do osobního užívání za finanční náhradu bez zatížení (viz rozhodnutí ONV ze dne 2. 7. 1974 a potvrzení o zřízení osobního práva užívání ze dne 30. 3. 1974) rovněž existenci veřejně přístupné cesty nevylučuje. Fakt, že omezení pozemku existencí přístupové cesty na pravém břehu Malé Jeřice nebylo nikde vyznačeno, naopak nasvědčuje tomu, že se jednalo nikoli jen o soukromoprávní přístup k nemovitosti č. p. XL, potažmo č. p. XK a XP, ale o veřejně užívanou cestu, jejíž existence nebyla vyznačena v tehdejších mapách. Dokumenty svědčí o snaze státu, případně obce právně ošetřit režim stávající cesty na pozemku žalobkyně, nelze z nich dovozovat spor o existenci cesty jako takové. Soud souhlasí s konstatováním žalovaného, že šlo o snahu narovnat osobní užívání manželů X, které bylo dotčeno existující přístupovou cestou, tehdy dle svědeckých výpovědí užívanou i širším okruhem osob. Ani případný nesouhlas X, jež žalobkyně dovozuje z fotografií kamenů kladených vedle cesty, nemohl na režimu cesty ničeho změnit. Ze svědecké výpovědi X, který byl vlastníkem domu č. p. XP a dotčeného pozemku před manžely X, pak žalobkyně cituje pouze na některé pasáže. Opomíjí, že svědek vypověděl, že o existenci cesty, která nebyla v mapě, věděl a potvrdil, že nikomu aktivně v jejím užívání nebránil. Také on uvedl, že cestu užívali i zemědělci a procházeli po ní i místní a že se po cestě dalo dojít až do Betléma. Ani jeho případný žalobkyni tvrzený nesouhlas s užíváním cesty probíhající na části jeho pozemku by režim obecného užívání komunikace nemohl vyloučit. A poté ani nesouhlas manželů X, posléze žalobkyně s užíváním cesty není rozhodný.
53. K tomu, aby mohla být deklarována existence veřejně přístupné účelové komunikace na části pozemku žalobkyně p. č. XA, musí být naplněn i čtvrtý znak dovozený judikaturou Ústavního soudu a soudů správních, kterým je nutná komunikační potřeba. Soud opakuje, že tento znak musí být naplněn vždy (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06; usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 2. 2. 2017, č. j. 5 As 140/2014-76) a je namístě zkoumat ho poté, co je ověřeno naplnění předchozích znaků veřejně přístupné účelové komunikace. Znak nutné komunikační potřeby se zkoumá vždy ve vztahu ke konkrétním dotčeným nemovitostem, pro které sporná komunikace plní roli komunikační spojnice (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2016, č. j. 6 As 19/2016-24).
54. Jak již soud uvedl ve svém předchozím rozsudku, existuje-li veřejně přístupná alternativní cesta ve vlastnictví veřejnoprávní korporace, která je způsobilá uspokojit dopravní potřeby dotčených nemovitostí v dostatečné míře, aniž by bylo potřeba provádět jejich mimořádné stavební úpravy, pak spornou cestu ve vlastnictví právnické či fyzické osoby soukromého práva nelze prohlásit za veřejně přístupnou účelovou komunikaci (srov. ČERNÍNOVÁ, Michaela, Karel ČERNÍN a Michal TICHÝ. *Zákon o pozemních komunikacích: Komentář*). Může však nastat situace, kdy souvislá dopravní cesta vede přes několik pozemků, přičemž na některých pozemcích může být veřejně přístupnou účelovou komunikací, na některých pozemcích může být dopravní cestou založenou formou věcného břemene (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009-82), a nemá tedy stejný právní režim.

55. Při zvažování existence komunikační alternativy se posuzuje nejen to, zda taková cesta reálně existuje, ale i to, jaký typ dopravy má alternativní cesta pojmout a zda je toho schopna. Je tedy potřeba zhodnotit dopravně technický a stavební stav alternativní cesty (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 As 68/2014-87), délku obou posuzovaných cest a jejich vztah k ostatním cestám v lokalitě (viz rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2013, č. j. 8 As 19/2012-42). V rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 5 As 3/2009-76, NSS uvedl: „*Při hodnocení nutné komunikační potřeby by měl silniční správní úřad zkoumat, zda alternativní dopravní cesta zajišťuje plnohodnotné komunikační spojení dotčených nemovitostí (zde rodinný dům), zda je alternativní veřejně přístupná účelová komunikace udržovaná, průjezdná i při špatném počasí a v zimním období, vhodná pro nezbytný obslužný provoz rodinného domu většími vozidly (např. popeláři, fekální vůz, dovoz paliva, hasiči, vůz záchranné služby apod.). Po vlastních dotčené nemovitosti lze požadovat pouze vynaložení přiměřených nákladů na úpravu alternativní přístupové cesty, nikoli vynaložení takových finančních prostředků, které jsou ve zcela zjevném nepoměru k tomu, co by alternativním řešením mělo být ve prospěch vlastnického práva vlastníků sporné cesty (resp. ve prospěch jejich práva na ochranu soukromí a zajištění pohody bydlení) získáno.*“
56. V projednávané věci silniční správní úřad posuzoval, zda plnohodnotný alternativní přístup k domu č. p. XB X a č. p. XK X představuje cesta vedoucí po pozemcích p. č. XL (obec Oldřichov v Hájích), dále po vyjetých kolejích vlevo na pozemek p. č. XG (obec Oldřichov v Hájích), dále p. č. XH (ČR s právem hospodaření pro Lesy České republiky, s. p.), p. č. XJ (obec Oldřichov v Hájích), p. č. XI (X), XH (Státní pozemkový úřad), p. č. XF (žalobkyně), ze kterého je vjezd k domu č. p. XK X, následně po p. č. XE (X) a nakonec p. č. XD (obec Oldřichov v Hájích).
57. Ke zmínce žalobkyně, že správní orgány oproti dosavadnímu přístupu hodnotily u alternativní cesty pouze 3 pozemky z hlediska možnosti užívání, soud poznamenává, že to samo o sobě nemusí vést k nesprávnému vyhodnocení alternativní cesty. Odůvodnění správních rozhodnutí soud chápe tak, že v rámci hodnocení alternativní cesty správní orgány akcentovaly ta místa na popsání alternativní cesty, která jsou problematická a pro něž zejména nelze tuto alternativní cestu považovat za srovnatelné komunikační spojení domů č. p. XB a XK se silnicí č. III/2904. Přestože si soud dovede představit pregnantnější vyhodnocení alternativní cesty, se závěry žalovaného, který úvahy silničního správního úřadu ještě doplnil o hodnocení sjízdnosti cest v zimním období, se na podkladě obsahu správního spisu ztotožnil.
58. V první řadě je třeba uvést, že alternativní cesta skutečně není v celém svém průběhu veřejně přístupnou účelovou komunikací ve vlastnictví obce Oldřichov v Hájích jako veřejnoprávní korporace. Neplatí tedy zde její shora zmiňovaná přednost. Alternativní komunikace není v celém průběhu ani deklarovanou veřejně přístupnou účelovou komunikací, ta byla rozhodnutím silničního správního úřadu ze dne 14. 2. 2018 deklarována pouze na pozemku obce p. č. XL a navazujících p. č. XS a XŠ, přičemž tyto navazující pozemky alternativní cestu netvoří. Alternativní cesta pak probíhá po dalších pozemcích, z nichž některé jsou ve vlastnictví obce (p. č. XG a 426/7), XJ státu s právem hospodaření pro Lesy České republiky, s. p. (p. č. XH), Státního pozemkového fondu (p. č. XH) a dalších fyzických osob (p. č. XF ve vlastnictví žalobkyně a CI X, XE X). Existenci účelové komunikace jako veřejně přístupné také ve zbývajícím rozsahu uvedených pozemků si předběžně posoudil silniční správní úřad. Již tato okolnost spolu s množstvím rozličných vlastníků, jejichž pozemky alternativní spojnici tvoří, činí osud komunikačního spojení do určité míry nejistým. Logicky silniční správní úřad zohlednil, že i tato alternativní cesta představuje zásah do vlastnických práv

fyzických osob. Namítala-li žalobkyně, že X nabyt pozemek p. č. XI nedávné době již s existující veřejně přístupnou účelovou komunikací, lze obdobně argumentovat ve vztahu k předmětnému pozemku p. č. XA ve vlastnictví žalobkyně, jak bylo vysvětleno shora.

59. Žalobkyni lze přisvědčit, že na pozemku p. č. XL ve vlastnictví obce byla deklarována veřejně přístupná účelová komunikace rozhodnutím silničního správního úřadu ze dne 14. 2. 2018 a při místním šetření dne 4. 12. 2019 byla cesta po tomto pozemku popsána jako průjezdná ve stabilizované linii dvou kolejí, místy zpevněná kamenivem, místy jen vedoucí po terénu, s kolejemi vyjetými zemědělskou technikou i mimo cestu. Silniční správní úřad ovšem příhodně poukázal na to, že ještě při místním šetření v roce 2016 na tomto pozemku zcela sjízdná cesta nebyla, šlo o souvislý luční porost s vyježděnými kolejemi od zemědělské techniky, v delším úseku s nestabilními kolejemi, které neumožňovaly opakovanou jízdu pro osobní automobil. Tedy v horší kvalitě než má posuzovaná účelová komunikace probíhající také po pozemku žalobkyně p. č. 409/3. Tato zjištění spolu s pořízenou fotodokumentací nijak nezpevněného delšího úseku cesty odůvodňují obavy silničního správního úřadu, že úpravy pozemku p. č. XL nepředstavují bez další pravidelné údržby a doplňování stavebního materiálu trvalou srovnatelnou obslužnost nemovitostí, neboť vlivem srážek dochází k rozbahnění terénu a cesta postupně ztrácí schopnost zajistit potřebné dopravní spojení nemovitostí č. p. XB a XK. Soud dodává, že hodnocení správních orgánů koresponduje tomu, že po dlouhá desetiletí byla jako jediný přístup k uvedeným domům využívána právě cesta probíhající též po pozemku žalobkyně p. č. XA. Ke zlepšení sjízdnosti cesty vedoucí po levém břehu Malé Jeřice došlo v souvislosti s tím, že po zakoupení domu č. p. XP manželé X označili pozemek p. č. XA cedulí s upozorněním, že jde o soukromý pozemek, a činili zásahy s vlivem na sjízdnost pozemku. To nepochybně vedlo k tomu, že začala být více využívána tato druhá cesta vedoucí po pozemku p. č. XL. Svědek X, vlastník domu p. č. XU, ostatně vypověděl, že k přístupu k domu používal několik let právě komunikaci probíhající po pozemku p. č. XA, teprve když se dozvěděl, že jde o soukromý pozemek manželů X, začal užívat cestu alternativní. Je tedy zřejmé, že co do stálosti a kvality není cesta vedoucí po pozemku p. č. XL zcela srovnatelnou s historickým přístupem po p. č. XA a navazující obecní cestě na pozemku p. č. XD.
60. Pokud jde o srovnání kvality alternativní cesty, soud musí souhlasit se správními orgány, že dalším faktorem, který vede k závěru, že o srovnatelný přístup se nejedná, je existence mostku na p. č. XM přes Malou Jeřici. Tuto skutečnost soud akcentoval již v předchozím rozsudku č. j. 59 A 88/2022-57. Podle závěrů žalobkyni předloženého posudku X ze dne 16. 8. 2021 je sice mostek po opravě dimenzován po jezdě těžké techniky, ovšem současně znalec poukazoval na potřebu pravidelných prohlídek a údržby mostku. Správním orgánům se však v řízení nepodařilo vlastníka mostku zjistit, ani Lesy České republiky, s. p., které k pozemku p. č. XM vykonávají pro stát právo hospodaření, ani obec, jejíž pozemky mostek spojuje, se k jeho vlastnictví nehlásí. Rovněž není známo, kdo v průběhu správního řízení opravy mostku umožňující jeho užívání, provedl. Zajištění údržby, a tak i stále sjízdnosti a bezpečného užívání mostku pro pěší není za stávajícího stavu zaručeno, což vede k závěru, že alternativní cesta neumožňuje srovnatelné stálé komunikační napojení vlastníků domů č. p. XB a XL.
61. Žalobkyně namítala, že komunikace na pozemcích p. č. XD, XI, XJ, XG, XS, XŠ, a XL jsou vyznačeny v plánu zimní údržby, tudíž není podložený závěr o nemožnosti celoročního užívání alternativní komunikace. Z plánů zimní údržby, které byly ve správním spise založeny, včetně toho, který činí přílohu rozhodnutí žalovaného, však vyplývá, že do plánu

zimní údržby byly zařazeny jen některé pozemky alternativní komunikace. Jako komunikace tzv. druhého pořadí byla do plánu zařazena na pozemek žalobkyně navazující obecní cesta po p. č. XD, která zajišťuje připojení domů č. p. XB a XK. Navazující pozemky zajišťující příjezd k domu č. p. XU pak jsou v plánu vyznačeny jako méně významné. Také soud za rozhodné považuje, že pozemek p. č. XL, který tvoří nezanedbatelnou část alternativní cesty, není v celém rozsahu do plánu zimní údržby zařazen, není tak zajištěna celoroční sjízdnost alternativní cesty v celém průběhu. A žalovaný příhodně upozornil na to, že pokud byla zimní údržba na pozemku p. č. XL provedena, stalo se tak pouze mimo plán zimní údržby obce. Pravděpodobně proto, že v průběhu správního řízení žalobkyně s prováděním zimní údržby na svém pozemku nesouhlasila, zimní údržbu přes nesouhlas vlastníka obec neprováděla. Z plánu zimní údržby, který tvoří přílohu napadeného rozhodnutí, však vyplývá, že obec je připravena zajistit zimní údržbu právě po posuzované komunikaci, včetně předmětné části pozemku žalobkyně.

62. Správním orgánům pak nelze vytýkat, že se podrobněji nezabývaly tím, zda cesta na části žalobkynina pozemku skýtá bezproblémový příjezd vozidel IZS, případně nákladních vozidel. Z obsahu správního spisu je totiž zřejmé, že posuzovaná příjezdová cesta sloužila jako bezproblémové komunikační spojení domů č. p. XB a XK, potažmo č. p. XU po desetiletí, přičemž platí, že užívána může být způsobem, který odpovídá její podobě a průběhu.
63. Lze dodat, že pokud v řízení vyslovila žalobkyně souhlas s veřejným užíváním pozemku p. č. XA, který tvoří část alternativní cesty, a ostatní vlastníci se obecnému užívání pozemků tvořících alternativní cestu aktivně nebránili, nelze dát jen z tohoto důvodu přednost alternativní cestě. Rozhodné je, že alternativní cestu nelze považovat za kvalitativně srovnatelné komunikační připojení domů č. p. XB a XL na silnici č. III/2094. Nehledě na její na první pohled několika násobnou délku v případě připojení domu č. p. XB. Nebylo tak třeba vážit proporcionalitu zásahu do vlastnických práv žalobkyně a pohody jejího bydlení, posuzovanou část účelové komunikace nelze označit za cestu z pohodlí.

VI. Závěr a náklady řízení

64. N základě shora uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
65. V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. tak učinil, aniž nařídil jednání, neboť za výslovného souhlasu žalobkyně a presumovaného souhlasu žalovaného. Jednání soud nenařizoval, neshledal potřebu doplnit dokazování, žalobní námitky bylo možné vypořádat na podkladě předloženého správního spisu.
66. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
67. V souzeném případě měl úspěch žalovaný správní orgán, ten náhradu nákladů řízení nepožadoval, ostatně mu ani žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly, soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
68. Protože osobám zúčastněným na řízení soud neuložil v řízení žádné povinnosti a současně neshledal žádné důvody hodné zvláštního zřetele, vyslovil v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s., že se osobám zúčastněným na řízení právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 11. listopad 2024.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu